ספר הכוזרי מתאר את גידול עם ישראל לשתילת כרם. כרם זקוק לארבעה דברים כדי לגדול: גפנים, חלקת אדמה, שמש, וגשם.

הכוזרי מסביר כי הגפנים הם העם היהודי, האדמה היא ארץ ישראל, השמש היא ההשגחה הפרטית, והגשם הוא התורה, וכמו שצריך את כל המרכיבים כדי לגדל כרם,כך צריך את כל ההמרכיבים כדי לגדל את עם ישראל.. , העם היהודי, כשהוא נמצא במקום שאינו ארץ ישראל, אינו יכול למלא את יעודו האלוקי, ולממש את הפוטנציאל הטמון בו.

ה' אוהב את ארץ ישראל יותר מהציוני הנלהב ביותר. איך אני יודעת את זה? הוא אומר זאת בעצמו, בספרו, שוב ושוב. אין חוברת תיירות בעולם שמשבחת ומהללת את ישראל כמו התורה. לפי התורה, ישראל אינה רק מקום נפלא לבקר בו, אלא גם פיסת ארץ הקשורה בצורה עמוקה ושורשית לנפשו של העם היהודי.

הכרזתו הראשונה של ה' בפני היהודי הראשון, אברהם, היא הציווי ללכת לישראל. "לךְ לךְ מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך" (בראשית י"ב,א').

מייד אחרי המלה "לךְ" מופיעה המלה "לךְ", כלומר, לעצמך. פרשן המקרא החשוב, אור החיים, טוען כי הליכה לארץ ישראל מובילה להליכה אל האני העמוק ביותר, האמיתי ביותר.

המדרש מספר שכשאברהם אבינו הלך אחרי ה' לארץ המובטחת הגיע לארם נהריים יהא חלקי בארץ הזאת! כיוון שהגיע לסולמה של צור, ראה אותם עסוקים בנכוש בשעת הנכוש, בעדור בשעת העדור, אמר שם ראה אנשים אוכלים ושותים ופוחזים, אמר: הלוואי לא: הלוואי יהא חלקי בארץ הזאת! אמר לו הקב"ה: 'לזרעך אתן את הארץ הזאת'" (בר' טו, יח)(

לפי מידות האנשים והחריצות שבהם ראה אברהם שהוא רוצה להיות בארץ הזאת, כי היא מצמיחה אנשים טובים.

בארץ ישראל אנו חשים את השגחת ה',
זה לא מפתיע. ה' בכבודו ובעצמו הבטיח בתורה שיעמוד בקשר תמידי, 24 שעות ביממה, שבעה ימים בשבוע, עם ארץ ישראל ושוכניה
בארץ ישראל אנו מרגישים קשורים לה', כי כדי שיהיה לנו מים, צריך להתפלל לגשם.

בנוסף לכך, כדי לנצח במלחמות יש להתפלל לגשם.

יהודים רבים שמגיעים לכאן מהגולה, חשים התעוררות רוחנית כשהם מגיעים לישראל, לירושלים, או לכותל המערבי. הם מרגישים את שכינת ה' בארץ.

אין כמו לימוד התורה בארץ ישראל. תלמידי החכמים בארץ היו שונים מאלו שהתגוררו בחו"ל, ואפילו באוויר היה משהו מיוחד!
אמרו חז"ל: "אוירה דארץ ישראל מחכים", או בעברית: האוויר של הארץ גורם לאנשים להיות חכמים יותר.
(מקור הפתגם הוא בסיפור על מחלוקת בין שני אמוראים, רבי אילא ורבי זירא. לאחר שרבי זירא עלה לארץ ישראל, הוא חזר בו מדבריו והסכים לדברי רבי אילא. רבי זירא עצמו תהה על כך ואמר שמן העובדה שהוא חזר בו יש להוכיח כי אוויר הארץ העניק לו חכמה יתירה וכך הוא הבחין כי חברו צודק).

מה מיוחד כל-כך באוויר של ארץ ישראל?
יש המסבירים כי מבחינה פיזית, האוויר בארץ הוא אוויר "זך וטוב" והוא מאפשר ללומד להתעמק ולהתרכז בדברי התורה.
דיעה אחרת מסבירה כי מכיוון שהמבול לא ירד בארץ ישראל האוויר לא נעכר ושמר על זכותו.
<u>ההסבר השלישי והעיקרי</u> המובא בפרשנים רבים מסביר כי קדושת הארץ היא זו שמעניקה ליושבים בה חכמה מיוחדת.